C/2025/3709

17.9.2025

P9_TA(2024)0379

Ruslands udemokratiske præsidentvalg og dets ulovlige udvidelse til de besatte områder

Europa-Parlamentets beslutning af 25. april 2024 om Ruslands udemokratiske præsidentvalg og dets ulovlige udvidelse til de besatte områder (2024/2665(RSP))

(C/2025/3709)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til sine tidligere beslutninger om Rusland og om Ukraine,

— der henviser til Den Russiske Føderations forfatning og til de internationale menneskerettighedsforpligtelser, som Rusland har påtaget sig som medlem af Europarådet og Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE),

— der henviser til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder,

— der henviser til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder,

— der henviser til OSCE's Københavnsdokument fra 1990,

— der henviser til Romstatutten for Den Internationale Straffedomstol,

— der henviser til FN's Generalforsamlings resolution ES-11/4 af 12. oktober 2022 med titlen »Territorial integrity of Ukraine: defending the principles of the Charter of the United Nations« (Ukraines territoriale integritet: forsvar af principperne i De Forenede Nationers pagt) og til FN's Generalforsamlings resolution 68/262 af 27. marts 2014 med titlen »Territorial integrity of Ukraine« (Ukraines territoriale integritet),

— der henviser til erklæringen af 17. juni 2023 fra EU-Udenrigstjenestens talsmand om intentionerne om at afholde »valg« i de besatte områder i Ukraine,

— der henviser til erklæringen af 29. januar 2024 fra OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR) om Den Russiske Føderations beslutning om ikke at indbyde OSCE til at observere det russiske præsidentvalg,

— der henviser til erklæringen af 18. marts 2024 fra Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik på EU's vegne om det russiske præsidentvalg og dets ugyldighed på ukrainsk territorium,

— der henviser til erklæringen af 18. marts 2024 fra formanden for Europarådets Parlamentariske Forsamling, Theodoros Rousopoulos, om »valget« af præsident i Rusland,

— der henviser til rapporten af 15. september 2023 fra FN's særlige rapportør om menneskerettighedssituationen i Den Russiske Føderation, Mariana Katzarova, med titlen »Situation of human rights in the Russian Federation« (Menneskerettighedssituationen i Den Russiske Føderation),

— der henviser til udtalelse nr. 992/2020 af 23. marts 2021 fra Den Europæiske Kommission for Demokrati gennem Ret (Venedigkommissionen) om forfatningsændringer og proceduren for deres vedtagelse i Den Russiske Føderation,

— der henviser til Europarådets Parlamentariske Forsamlings resolution 2519(2023) af 13. oktober 2023 med titlen »Examining the legitimacy and legality of the ad hominem term-limit waiver for the incumbent President of the Russian Federation« (Undersøgelse af legitimiteten og lovligheden af ad hominem-fjernelsen af tidsbegrænsningen på præsidentembedet for den siddende præsident i Den Russiske Føderation) og til dens rapport nr. 15827 af 22. september 2023 med samme titel, som resolutionen var baseret på,

— der henviser til Europarådets Parlamentariske Forsamlings resolution 2540(2024) af 17. april 2024 med titlen »Alexei Navalny's death and the need to counter Vladimir Putin's totalitarian regime and its war on democracy« (Aleksej Navalnyjs død og behovet for at bekæmpe Vladimir Putins totalitære regime og dets krig mod demokrati),

— der henviser til rapporten af 11. juli 2023 fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder med titlen »Protecting Human Rights Defenders at Risk: EU entry, stay and support« (Beskyttelse af truede menneskerettighedsforkæmpere: indrejse, ophold og støtte i EU),

— der henviser til artikel 28 i FN-konventionen om statsløse personers retsstilling,

— der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2 og 4,

A. der henviser til, at alle stater, der er part i OSCE, hvilket indbefatter Den Russiske Føderation, har aftalt, at folkets vilje, frit og retfærdigt udtrykt gennem reelle og regelmæssige valg, er grundlaget for regeringens autoritet og legitimitet;

B. der henviser til, at de deltagende stater i OSCE har forpligtet sig til at respektere en række principper såsom dem, der er fastsat i Københavnsdokumentet fra 1990, bl.a. for at sikre, at valgkampagner kan gennemføres i en åben og retfærdig atmosfære uden vold, intimidering eller frygt for gengældelse mod kandidater, partier eller vælgere, og for at sikre, at stemmer afgives ved hemmelig afstemning og optælles og rapporteres ærligt;

C. der henviser til, at det såkaldte præsidentvalg, som Rusland afholdt fra den 15. til den 17. marts 2024, blev gennemført uden politisk konkurrence, i et strengt begrænset miljø med systemisk og grov undertrykkelse, og mens Den Russiske Føderation fører sin ulovlige angrebskrig mod Ukraine; der henviser til, at der var forlydender om vælgere, der blev intimideret, vælgere, der blev nægtet deres ret til at stemme, svindel med stemmeurner, at protokollerne fra valgkredsene blev forfalsket i enormt omfang, og at uafhængige nationale valgobservatører blev tilbageholdt; der henviser til, at Rusland ulovligt organiserede valghandlinger i de besatte ukrainske områder Krim, Donetsk, Kherson, Luhansk og Zaporizjzja, nogle gange med vold og trusler fra bevæbnede russiske soldater; der henviser til, at Rusland også tidligere har organiseret ulovlige valghandlinger i Abkhasien og Sydossetien og i Transdnestrien mod de georgiske og moldoviske myndigheders vilje;

D. der henviser til, at de russiske myndigheder ikke indbød OSCE/ODIHR til at observere valget, hvilket er i strid med Ruslands tilsagn og forpligtelser som OSCE-deltagerstat; der henviser til, at dette var det andet russiske valg i træk, som blev afholdt uden upartiske og uafhængige internationale valgobservatører i landet;

E. der henviser til, at Den Russiske Føderations centrale valgkommission uberettiget nægtede at registrere politikere, der var kritiske over for regimet eller angrebskrigen, som kandidater, herunder nogle, som angiveligt havde indsamlet mere end 100 000 underskrifter som foreskrevet i den nationale lovgivning;

F. der henviser til, at Aleksej Navalnyj, den mest magtfulde person i den demokratiske opposition og modtager af Sakharovprisen for tankefrihed i 2021, blev myrdet i en sibirisk straffekoloni den 16. februar 2024, blot få uger før det såkaldte præsidentvalg; der henviser til, at Navalnyj var ved at afsone en ubegrundet, politisk motiveret fængselsdom; der henviser til, at det fulde ansvar for mordet på ham påhviler den russiske stat, og navnlig dens præsident, Vladimir Putin;

G. der henviser til, at Ruslands forfatning fra 1993 begrænsede præsidenten til at sidde i to på hinanden følgende embedsperioder, men at Vladimir Putin har været ved magten uafbrudt siden 2000 og har fundet forskellige måder at omgå denne begrænsning på; der henviser til, at den fingerede folkeafstemning i 2020 ikke kan betragtes som gyldig og fandt sted i strid med Den Russiske Føderations love og internationale forpligtelser; der henviser til, at Vladimir Putins fornyede præsidentperiode af en lang række eksperter anses for at være forfatningsstridig; der henviser til, at regimet i Kreml siden 2022 har gennemført forskellige restriktive valgovervågningslove, mens tilhængere af oppositionspartier rutinemæssigt angribes, tilbageholdes og ofte anklages, for det meste i henhold til den nye lov, som blev vedtaget i februar 2024, og som giver mulighed for at beslaglægge ejendom og aktiver tilhørende enhver person, der kritiserer krigen i Ukraine;

H. der henviser til, at Ruslands autoritære regime i årtier har anvendt sådanne stadig mere svigagtige og farceagtige såkaldte valg til at give det udseende af demokrati for fortsat at koncentrere al magt i hænderne på Vladimir Putin; der henviser til, at regeringen undertrykker enhver uenighed med støtte fra loyale sikkerhedsstyrker, et servilt retsvæsen, et statskontrolleret mediemiljø, der sørger for en uophørlig syndflod af propaganda og desinformation, og en lovgivende magt bestående af et regeringsparti og føjelige oppositionsgrupperinger;

I. der henviser til, at de andre kandidater ved dette fingerede valg var repræsentanter for Den Russiske Føderations kommunistparti (KPRF), partiet Nye Folk og Ruslands liberale demokratiske parti (LDPR), som i øjeblikket er underlagt EU's og USA's sanktioner på grund af deres støtte til krigen i Ukraine;

J. der henviser til, at Putins »valgsejr« med 87 % af stemmerne – et åbenlyst utænkeligt tal for et frit og retfærdigt valg – er udledt af et klart manipuleret resultat fra valgsteder i hele Rusland, fra Adygea til Yamalo-Nenets; der henviser til, at dette viser den arrogante og grove måde, hvorpå Putinregimet misbruger valg til at fortsætte ind i sit 24. år ved magten;

K. der henviser til, at de russiske myndigheder siden indledningen af Ruslands omfattende invasion af Ukraine i 2022 har øget deres undertrykkelse af den politiske opposition, medierne, civilsamfundet og LBTIQ-samfundet ved at indskrænke rettigheder og individuelle friheder yderligere for at kvæle kritiske røster i landet;

L. der henviser til, at mange russiske vælgere modigt gav udtryk for deres vrede og modstand mod regimet i Kreml og den farce, det fremstillede som et valg, ved at deltage i modstandsaktioner på valgstederne; der henviser til, at menneskemængder strømmede til valgstederne kl. 12 på det såkaldte valgs sidste dag for at støtte demonstrationen »kl. 12 mod Putin«, som Aleksej Navalnyj havde opfordret til, før han blev myrdet i fængslet efter at være blevet udsat for tortur og umenneskelig behandling;

M. der henviser til, at regimet i Kreml dramatisk har reduceret en generation af det russiske civilsamfund, demokratisk politisk opposition og menneskerettighedsorganisationer, herunder Memorial og Helsinkigruppen i Moskva; der henviser til, at antallet af politiske fanger i Rusland, der anslås at være på mindst 1 000, overstiger niveauet selv i den sidste del af sovjettiden, og at der har været en betydelig stigning i antallet af personer, der tilbageholdes for at kritisere Putins politikker, navnlig vedrørende krigen i Ukraine; der henviser til, at Rusland ifølge Komitéen til Beskyttelse af Journalister tilbageholder mindst 22 journalister i fængsel;

N. der henviser til, at EU ofte har givet udtryk for sin utvetydige solidaritet med alle disse systemkritikere og den russiske befolkning, der til trods for truslen mod deres frihed og liv og presset fra Kreml og de russiske myndigheder fortsætter kampen for frihed, menneskerettigheder og demokrati; der henviser til, at en lang række russiske systemkritikere og repræsentanter for medierne og civilsamfundet, der blev tvunget til at forlade Rusland, fordi deres kritik af regeringen udsatte dem for betydelig fare for myndighedernes gengældelse, opholder sig i EU;

O. der henviser til, at FN's særlige rapportør om menneskerettighedssituationen i Den Russiske Føderation har konkluderet, at der ikke længere er noget sikkert rum for borgeraktioner eller politisk opposition i Rusland;

P. der henviser til, at Venedigkommissionen i sin udtalelse nr. 992/2020 konkluderede, at tempoet i udarbejdelsen af forfatningsændringerne fra 2020 klart var uhensigtsmæssig, at de hurtigt vedtagne ændringer af Ruslands forfatning i 2020 har styrket præsidentens position i uforholdsmæssig grad, og at ad hominem-fritagelsen af den nuværende præsident og de tidligere præsidenter fra embedsperiodebegrænsningen er i modstrid med selve logikken i den vedtagne ændring, der begrænser præsidentens mandat til to mandatperioder;

Q. der henviser til, at Europarådets Parlamentariske Forsamling i sine resolutioner 2519 (2023) og 2540 (2024) opfordrede de europæiske regeringer til at anerkende, at Vladimir Putin sidder ulovligt på posten efter udløbet af hans nuværende præsidentperiode, og til at indstille al kontakt med ham, undtagen med humanitære formål og i bestræbelserne på at opnå fred;

R. der henviser til, at Parlamentet i sin henstilling fra 2021 om retningen for de politiske forbindelser mellem EU og Rusland ([1]) konkluderede, at de forfatningsmæssige ændringer, der blev gennemført i juni 2020, var ulovlige, og det samme gjorde Europarådets Parlamentariske Forsamling i sin beslutning fra 2519 (2023);

S. der henviser til, at Den Russiske Føderation siden den 24. februar 2022 har ført en ulovlig, uprovokeret og uberettiget angrebskrig mod Ukraine; der henviser til, at denne angrebskrig udgør en åbenlys og grov krænkelse af FN-pagten og folkerettens grundlæggende principper;

T. der henviser til, at Den Internationale Straffedomstol den 17. marts 2023 udstedte en arrestordre mod Vladimir Putin i betragtning af hans ansvar for krigsforbrydelsen ulovlig deportation og overførsel af ukrainske børn under Ruslands angrebskrig mod Ukraine;

1. fordømmer på det kraftigste alle de valgkrænkelser, der blev begået af Vladimir Putins regime under det såkaldte russiske præsidentvalg fra den 15. til den 17. marts 2024, samt den forudgående mangeårige og systemiske undertrykkelse og krænkelserne af borgerlige og politiske rettigheder; understreger, at Ruslands såkaldte præsidentvalg blev afholdt i et klima af frygt og undertrykkelse og på baggrund af en ulovlig, uprovokeret og uberettiget angrebskrig mod Ukraine; bemærker, at der under det såkaldte præsidentvalg ikke var nogen reelle alternative kandidater, ingen frie medier, ingen troværdige observatører og ingen politiske frihedsrettigheder; konkluderer, at det såkaldte præsidentvalg i Rusland var ulovligt og udemokratisk;

2. konkluderer, at denne farceagtige forestilling fra de russiske myndigheders side havde det ene formål at skabe et skin af vælgerbaseret legitimitet for Vladimir Putin, hans politik med skånselsløs indenlandsk undertrykkelse og først og fremmest angrebskrigen mod Ukraine;

([1]) Europa-Parlamentets henstilling af 16. september 2021 til Rådet, Kommissionen og næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik om retningen for de politiske forbindelser mellem EU og Rusland (EUT C 117 af 11.3.2022, s. 170).

3. fordømmer utvetydigt det ulovlige såkaldte valg, der har fundet sted i de områder i Ukraine, som Rusland midlertidigt har besat, nemlig Den Autonome Republik Krim, byen Sevastopol og dele af regionerne Donetsk, Luhansk, Zaporizjzja og Kherson; understreger, at afholdelse af valg i disse områder udgør en klar krænkelse af Ukraines suverænitet og en udtrykkelig krænkelse af folkeretten, navnlig FN-pagten; beklager dybt de russiske myndigheders brug af truslen om vold, da folk blev tvunget til at stemme under tilstedeværelse af bevæbnede russiske soldater; gentager, at EU som anført af den højtstående repræsentant på EU's vegne hverken vil anerkende afholdelsen af dette såkaldte valg på Ukraines territorium eller det deraf følgende valgresultat; opfordrer til, at EU træffer restriktive foranstaltninger over for dem, der var involveret i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af de ulovlige valghandlinger;

4. understreger, at Ruslands afvisning af at tillade uafhængig international observation af dets præsidentvalg i overensstemmelse med landets internationale forpligtelser som OSCE-deltagerstat, peger i retning af en hidtil uset grad af demokratisk tilbageskridt og en alvorlig mangel på vilje til at opfylde internationale forpligtelser og respektere etablerede principper for samarbejde inden for internationale institutioner; understreger, at de russiske myndigheders beslutning om ikke at indbyde OSCE/ODIHR's valgobservationsmission til at observere valget viser, at de ønsker at fratage vælgerne en upartisk og uafhængig vurdering af valget;

5. opfordrer indtrængende Den Europæiske Unions medlemsstater og det internationale samfund til ikke at anerkende resultatet af det russiske præsidentvalg som lovligt, da det blev afholdt i de ulovligt besatte områder i Ukraine, og selv i Rusland hverken var frit eller retfærdigt, ikke opfyldte de grundlæggende internationale valgstandarder og dermed manglede demokratisk legitimitet, og opfordrer dem indtrængende til at begrænse forbindelserne med Putin til spørgsmål, der er nødvendige for regional fred samt humanitære og menneskerettighedsmæssige formål, f.eks. udveksling af fanger, tilbagegivelse af deporterede børn til Ukraine eller opfordring til løsladelse af politiske fanger;

6. roser modet hos de tusinder af mennesker i Rusland, der protesterer mod Putins regime og forsøger at omdanne deres land til et demokrati, herunder ved at udvise modstand under det såkaldte valg, f.eks. de protester, der overfyldte valgstederne i Rusland og i udlandet søndag den 17. marts 2024 kl. 12.00;

7. gentager, at Kreml-regimet og Vladimir Putin personligt bærer det strafferetlige og politiske ansvar for deres mest fremtrædende modstander, Aleksej Navalnyjs, død; opfordrer til en international undersøgelse af omstændighederne omkring hans død med henblik på at drage de ansvarlige til ansvar;

8. opfordrer fortsat til øjeblikkelig og betingelsesløs løsladelse af og erstatning til alle politiske fanger, herunder Vladimir Kara-Murza, Oleg Orlov, Aleksej Gorinov, Aleksandra Skotjilenko, Dmitrij Ivanov, Ioann Kurmoyarov, Viktorija Petrova, Marija Ponomarenko, Dmitrij Talantov, Jurij Dmitrijev, Lilija Tjanysjeva, Ksenija Fadejeva, Ivan Safronov og Ilja Jasjin, uretmæssigt fængslede journalister, herunder Alsu Kurmasjeva og Evan Gersjkovitj, og deres familier, til genoprettelse af ytrings- og foreningsfriheden i Rusland og til øget international kontrol og overvågning af menneskerettighedskrænkelser i Rusland;

9. opfordrer indtrængende de russiske myndigheder til at give øjeblikkelig adgang til omfattende lægebehandling for politiske fanger, hvis helbred er i kritisk tilstand, navnlig Vladimir Kara-Murza; minder Rusland om at overholde dets internationale forpligtelser med hensyn til fangers rettigheder;

10. opfordrer de russiske myndigheder til at give konsulære embedsmænd adgang til fanger med dobbelt statsborgerskab;

11. gentager, at EU bør udtrykke fuld solidaritet med det russiske civilsamfund, som har tilsluttet sig universelle demokratiske værdier og afvist imperialisme, og bør gøre brug af den europæiske sanktionsordning for menneskerettighedskrænkelser til at straffe gerningsmænd til menneskerettighedskrænkelser; fordømmer Kreml-regimets optrapning af menneskerettighedskrænkelserne og den vedvarende hårde kurs over for regeringskritikere, menneskerettighedsforkæmpere, antikrigsaktivister, uafhængige journalister, advokater og historikere, der forsker i sovjetiske forbrydelser, samt den øgede undertrykkelse af LGBTIQ-aktivister;

12. opfordrer EU og dets medlemsstater til at samarbejde med internationale partnere og organisationer om at yde støtte til politiske fanger, navnlig lægehjælp og juridisk bistand, som begrænses eller nægtes dem, og til at finde måder at sikre deres løsladelse på; gentager sin opfordring til EU's og medlemsstaternes diplomatiske repræsentationer om fortsat nøje at overvåge retssagerne mod medlemmer af den russiske politiske opposition og de vilkår, hvorunder de sidder fængslet; opfordrer EU og dets medlemsstater til fortsat at skabe øget opmærksomhed om den forværrede menneskerettighedssituation i Rusland og til at presse den russiske regering til at overholde sine internationale forpligtelser;

13. opfordrer EU og dets medlemsstater til fortsat aktivt at støtte uafhængige russiske civilsamfundsorganisationer, uafhængige medier og menneskerettighedsforkæmpere; opfordrer EU og dets medlemsstater til aktivt at samarbejde med og tilbyde støtte til den russiske demokratiske opposition, der modsætter sig Ruslands angrebskrig mod Ukraine;

14. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at udstede humanitære visa og yde andre former for støtte til russiske systemkritikere, herunder advokater, der risikerer politisk forfølgelse; gentager sin opfordring til en EU-dækkende visumordning for udstedelse af visa til flere indrejser for menneskerettighedsforkæmpere og politisk forfulgte og til at udnytte den eksisterende fleksibilitet til at imødegå huller i lovgivningen, som foreslået af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder i dets rapport fra 2023 »Protecting Human Rights Defenders at Risk: EU entry, stay and support«; understreger i den forbindelse, at sådanne ordninger også kan omfatte oppositionsledere, civilsamfundsaktivister og andre politisk forfulgte personer;

15. opfordrer indtrængende EU-institutionerne og medlemsstaterne til at forberede sig på en situation, hvor Rusland, ligesom Belarus, ophører med at udstede pas på sine konsulater, da det i så tilfælde kan blive nødvendigt for EU og alle dets medlemsstater at anerkende de facto-statsløshed og udstede rejsedokumenter som fastsat i artikel 28 i FN's konvention om statsløse personers retsstilling;

16. opfordrer til en forenkling af procedurerne for, at russiske systemkritikere i EU kan registrere organisationer og enheder, åbne bankkonti og udføre andre administrative opgaver, for at gøre det muligt for dem at fortsætte deres arbejde i eksil;

17. beklager dybt, at Ungarns premierminister, Viktor Orbán, valgte at gå enegang i EU og lykønske Vladimir Putin med hans fingerede genvalg;

18. giver udtryk for sin opbakning til det arbejde, der udføres af FN's særlige rapportør om menneskerettighedssituationen i Den Russiske Føderation, Mariana Katzarova, og opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at FN's Menneskerettighedsråd forlænger hendes mandat igen i 2024;

19. bekræfter på ny sin urokkelige solidaritet med det ukrainske folk og sin støtte til Ukraines uafhængighed, suverænitet og territoriale integritet inden for dets internationalt anerkendte grænser; fordømmer endnu engang i de stærkeste vendinger Ruslands angrebskrig mod Ukraine og kræver, at Rusland og dets stedfortræderstyrker indstiller alle militære aktioner, standser angreb på beboelsesområder og civil infrastruktur, trækker alle militære styrker tilbage fra hele Ukraines internationalt anerkendte territorium, standser tvungne deportationer af ukrainske civile, løslader alle tilbageholdte ukrainere og permanent ophører med at krænke eller true Ukraines suverænitet, uafhængighed og territoriale integritet;

20. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, Europarådet, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa og de russiske myndigheder.